

Riktlinje

# Offentlig konst i Sävsjö kommun



Beslutad av: Kommunfullmäktige  
Datum för beslut: 2022-10-10 § 88  
Diarienummer: KS 2021/169

# Innehållsförteckning

Offentlig konst i Sävsjö kommun .....	1
Varför riktlinjer om offentlig konst i Sävsjö kommun?.....	3
Riktlinjernas syfte .....	3
Ansvarsfördelning.....	3
Fristående konstverk.....	3
Konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln.....	4
Privata bolag eller andra aktörer .....	4
Förenklad konstnärlig gestaltning.....	4
Riktlinjer för konstanskaffning.....	4
Säkerställa verkshöjd och kvalitet.....	5
Principen om armlängds avstånd .....	5
Konstnärlig kompetens.....	5
Enprocentregeln .....	5
Gåvor/donationer och investeringar från allmänheten .....	6
Riktlinjer för konstförvaltning .....	6
Verksamhetsägda konstverk .....	6
Hantering av fristående konstverk.....	6
Konstregister/förråd.....	6
Registrering och märkning .....	6
Deposition.....	6
Placering och lån.....	7
Inventering .....	7
Försäkringsärenden.....	7
Avyttring av kommunägd konst .....	7
Gallring .....	7
Försäljning.....	7
Kassering.....	7

# Varför riktlinjer om offentlig konst i Sävsjö kommun?

*Konstnärlig gestaltning* av offentliga platser fyller en stor funktion. Inte enbart för individens vällust, eftertanke och inspiration utan även för samtidsdebatt och stimulans av det fria kulturlivet. Offentlig konst finns bland annat i form av konstnärligt gestaltade områden, enskilt utsmyckade platser, fristående konstverk och mobila konstverk. Sävsjö kommun är en stor arbetsgivare och når genom sin verksamhet ut till de flesta invånare och förmedla på så sätt konstuttryck i vardagen. Detta börjar redan från barnsben och följer med oss genom livet, bland annat genom utsmyckning av publika platser, skapande skola, folkbildning och arrangemangsstöd.

Vi som kommun har dessutom ansvar för många andra områden som berör invånarnas livsmiljö, hur den byggda miljön är organiserad, gator och arkitektur, digitala rum, hållbarhet, gröna rum/parker, materialval, färgsättning, skyltar, beslag och belysning. Likaså gällande mötet stad och landsbygden med sina lokala tillgångar och traditioner. Konsten berör därmed många politikområden och påverkar politikens mål och arbetssätt då den direkt påverkar invånarnas vardag och deras olika möjligheter, behov och preferenser.

Med så heltäckande område ställs stora krav på förebildligt agerande gällande offentlig gestaltning, med en helhetssyn präglad av social och ekonomisk hållbarhet - genom kvalitet, inkludering och tillgänglighet. Detta styrs med planer, lagar och förordningar där vi tar särskild hänsyn till vår utvecklingsstrategi, samt lokala och regionala kulturplaner. Till dessa appliceras även *principen om armlängds avstånd*, samt *enprocentregeln* vilka förklaras närmare under rubriken Riktlinjer för konstanskaffning. Konsten bör betraktas som gemensam, bland annat genom att de involverade parterna i till exempel en upphandling, eller byggprocess har en *gemensam dialog* kring platsens konstnärliga gestaltning.

## Riktlinjernas syfte

Riktlinjerna ska ge förutsättningar till stabilitet och långsiktighet för konst i planeringen och byggandet av offentliga miljöer i Sävsjö kommun samt en ansvarsfull hantering av kommunens övriga konstnärliga värden.

- Riktlinjerna bidrar till visionen Sävsjö – den mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommunen. Konst utvecklar och förvaltar kulturella och sociala värden i kommunens offentliga miljöer. Detta innebär att välbefinnande och livskvalitet hos invånarna skapas, vilket i sin tur ger grund till samhällsdebatt och höjer upplevelsen av inkludering.
- Riktlinjerna ska även tydligt uttala en avgränsning för vilka projekt och verk som berörs av policyn, samt underlätta och klargöra samarbetet mellan kommunstyrelsen, kultur & fritidsnämnden, berörda förvaltningar och bolag.

## Ansvarsfördelning

### Fristående konstverk

Fristående konstverk exempelvis tavlor, mindre skulpturer och bonader. Dessa verk upphandlas ur ett särskilt konstanslag med konstnärlig verkshöjd i åtanke. Serviceförvaltningen registerför dessa verk och tillgängliggör dem för verksamheterna ur ett gemensamt konstförråd.

**Kommunfullmäktige** fastställer årligt anslag för fristående konstverk i investeringsbudget.

**Kultur & fritidsnämnden** har det övergripande ansvaret för att konstanslaget hanteras på ett ansvarsfullt sätt.

**Serviceförvaltningen** förvaltar de fristående konstverk i Sävsjö kommun som upptagits i konstregistret. Uppdraget innebär inköp, registrering, hantering, utplacering/rotation, gallring, kassering och underhåll av den fristående konstverk. Likaså dialog med det lokala kulturlivet och övriga relevanta organisationer som bevakar konstnärliga intressen.

**Verksamhetsansvarig chef** kan delegera verksamhetens konsthantering till särskild konstansvarig. Den med ansvaret är kontaktperson gentemot serviceförvaltningen och ska omgående kontaktas i de fall den fristående konsten blivit skadad, omplacerats eller blivit stulen.

”Verksamhetskonst” som exempelvis tillfallit verksamheterna genom elever, brukares eller anställdas egen försorg ägs och sköts och ansvaras för av verksamheten själv.

## **Konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln**

Vid alla större investeringar (över 600 prisbasbelopp) i fastigheter som gäller ny- eller tillbyggnad, samt större renovering där kommunen eller ett kommunalt bolag står som beställare och/eller byggherre, bör motsvarande en procent av investeringsbudgeten avsättas till konstnärlig gestaltning som är väl inlemmad i projektets helhet.

Byggherre/projektansvarig kontaktar serviceförvaltningen i ett tidigt skede för att säkerställa en gestaltungsprocess där beställare/brukare, projektörers och konstnärliga intressen går hand i hand.

### **Privata bolag eller andra aktörer**

Nybyggnationer, om- och tillbyggnader som privata bolag eller andra aktörer projekterar för i huvudsak kommunal verksamhet omfattas normalt också av denna policy. Sävsjö kommun avsätter motsvarande en procent av den budgeterade totala byggkostnaden och ett depositionsavtal skrivs. Även här kan serviceförvaltningen kontaktas för stöd.

### **Förenklad konstnärlig gestaltning**

En förenklad konstnärlig gestaltning görs vid projekt då den totala budgeterade byggkostnader överskrider 20 prisbasbelopp men ej uppnår 600 prisbasbelopp. Pengarna som genereras genom enprocentregeln kan, utifrån beställarens önskemål och behov, användas för inköp av fristående konstverk att placeras i projektet. Dessa registreras som platsspecifika verk i konstregistret och innefattas, så länge de finns kvar på platsen, av dess övergripande skötselplan. Serviceförvaltningen är behjälplig med att säkra konstnärlig verkshöjd enligt denna policy.

## **Riktlinjer för konstanskaffning**

*Kvalitet, hållbarhet och variation*, både vad gäller material och konstuttryck syftar till att uppnå Sävsjö kommuns vision, med *inkludering* - genom att särskilt beakta jämställdhet och mångfald, *det barnvänliga* - genom att uppmuntra unga konstnärer eller dem som riktar sig till en ung publik, samt *det gröna* - genom att beakta lokala och regionala konstnärer, eller ta ansvar för bevarande av vårt lokala kulturarv.

## Säkerställa verkshöjd och kvalitet

Konstnären ska ha **konstnärlig skolning vid erkänd konstutbildning**, och/eller:

- ha genomfört separatutställning i gallerier, konsthall, museum eller lokal som drivs av arrangör vars huvudsakliga syfte är att bedriva regelbunden utställningsverksamhet.
- ha deltagit i samlingsutställning på konstmuseum eller konsthall.
- ha utfört offentligt utsmyckningsuppdrag eller fått pris i jurybedömt sammanhang.
- ha erhållit stipendium från offentlig organisation i egenskap av konstnär
- ha fått konstverk köpts av inköskommitté från offentlig organisation.

Undantag från ovanstående kriterier kan göras om särskilda skäl föreligger. Exempelvis för verk med lokal förankring syftat att stimulera lokalt kulturliv och lokalt kulturarv.

### Principen om armlängds avstånd

Principen ska genomsyra all konstnärlig beställningsverksamhet. Denna princip avser att värna yttrandefriheten genom att med konstnärens profession stimulera offentlig debatt, innovation och möten mellan invånare. Politiker och tjänstepersoner ska vara tydliga med syftet, men inte lägga större vikt vid utformning av det konstnärliga innehållet, så länge det stämmer med uppdragsbeskrivningen och projektets syfte/funktion. Vid direktkontakt med konstnär ställs krav på oberoende från kommunorganisationen, inklusive politiska uppdrag.

### Konstnärlig kompetens

*Konstnärlig bedömning* kan delegeras till person/organisation efter prövning från kultur- och fritidsnämnden. Om förvaltningsorganisationen inte besitter konstnärlig kompetens upphandlas konstverk i första hand från lokala gallerister och konstföreningar som kan garantera äkthet och konstnärlig verkshöjd.

### Enprocentregeln

Enprocentregeln är ett statligt kulturpolitiskt initiativ, syftat att skapa stabilitet och lång-siktighet för konstnärlig gestaltning. Den innebär att en procent av budget för ett bygg-projekt, vid nybyggnation, om- eller tillbyggnad, bör avsättas till bild- eller formkonstnärlig gestaltning när staten bygger. Den lyftes i statens offentliga utredning Höjd kompetensnivå inom offentlig upphandling (SOU 2015:88). Regeln avser staten och är en rekommendation som många kommuner och myndigheter självmant valt att anamma.

I Sävsjö kommun appliceras denna regel på projekt över 20 prisbasbelopp. Den innefattar all konstnärlig utformning kopplad till ett projekt, dock ej den arkitektoniska utformningen, som ändå förväntas skapa samspel med den konstnärliga gestaltningen. Utöver detta ska verksamheter ej köpa in egen konst, utan i första hand utgå från det samlade konstanslaget. Serviceförvaltningen konsulteras för godkännande av eventuella undantag.

---

Dokumentansvarig: Kultur- och fritidschef

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och förvaltningar

För revidering ansvarar: Kultur- och fritidsnämnden

För eventuell uppföljning ansvarar: Kultur- och fritidsnämnden

## **Gåvor/donationer och investeringar från allmänheten**

Konstverk från allmänheten anskaffas enbart efter politiskt beslut i ansvarig nämnd. Kultur- och fritidsnämnden beslutar om verk som avses ingå i konstregistret. Dessa tar vid särskilda fall upp större anbud/åtaganden med kommunstyrelsen. Syftet med sådan anskaffning bör i första hand vara att stötta nu produktiva konstnärer för att ge dem möjlighet att försörja sig på sin konst, eller för att rädda ett kulturarv till eftervärlden.

Värdering och äkthetsintyg som intygar verkets härkomst utfärdas av gallerist eller oberoende person med kännedom om konstverkets tillkomst.

## **Riktlinjer för konstförvaltning**

### **Verksamhetsägda konstverk**

Vid applicering av enprocentregeln ska beställaren tillse att skötsel av konstverk försäkras och infogas i objektets övergripande skötselplan. Om verksamheten sedan tidigare, eller genom undantag erhållit egen konst, ska dessa märkas som förvaltningens egendom. Serviceförvaltningen tar inget ansvar för konst som verksamheterna införskaffat på egen hand. Heller ej konst införd på enskilda tjänstepersoners initiativ.

### **Hantering av fristående konstverk**

All hantering av kommunens fristående konstverk ska ske varsamt för att undvika skador. Vid flytt av konstverk ska konstansvarig kontakta serviceförvaltningen för omregistrering och övrig rådgivning. Allt underhåll av konstverk, inramning och så vidare ska utföras av, eller i samråd med sakkunnig, såsom gallerist, konstansvarig eller vaktmästare.

### **Konstregister/förråd**

Fristående konstverk registreras i det gemensamma konstregistret vilket enbart behörig personal förfogar över. Det är av säkerhetsskäl ett internt verktyg för att förvalta konstsamlingen. För detta har serviceförvaltningen det yttersta ansvaret. Dessa ser till att det uppdateras och innehåller aktuell information med kommunägda fristående konstverk.

I väntan på placering förvaras fristående konstverk i kommunens konstförråd. Det är endast ett fåtal tjänstepersoner som har behörighet till konstförrådet på grund av skyddshantering. Eventuella besök måste övervakas och besökare får inte lämnas ensamma i konstförrådet.

### **Registrering och märkning**

Serviceförvaltningen ska registrera, märka och fotografera alla konstinköp i samband med inköp och märks. Detta register uppdateras löpande och används som underlag för försäkringsärenden. Registreringen omfattar uppgifter såsom konstnär, titel, teknik, storlek, inköpspris och placering efter avdelning, byggnad och rumsplacering. Märkningen består av följande innehåll: Sävsjö kommun, ID-nummer, konstnär och verkets titel. Detta sker på ett ställe som inte stör konstens uttryck, exempelvis märks tavlor på baksidan. Vid fotografering ska ID-numret framgå genom en temporär märkning som inte skadar konstverket och bildfilen ska sedan döpas till samma nummer.

### **Deposition**

Vid deposition av konst i utrymmen som inte brukas av Sävsjö kommun, exempelvis kommunala bolag, skrivs ett depositionsavtal mellan parterna.

## **Placering och lån**

Serviceförvaltningen ansvarar för utplacering av fristående konstverk på kommunens förvaltningar. Verk med större storlek eller signifikans placeras som regel i gemensamma utrymmen och miljöer. Serviceförvaltningen kan också motivera omplacering av konstverk.

När offentliga miljöer och gemensamma ytor såsom korridorer och personalrum är i behov av ny konst kontaktar konstansvarig serviceförvaltningen, som i samverkan med berörd personal tar beslut om vilken konst som ska placeras.

Verk tillgängliga för utplacering tillgängliggörs på intranät och/eller via bokade besök i konstförrådet. Tjänstepersoner som är i behov av ny konst till sitt kontor kontaktar serviceförvaltningen med önskemål och/eller besök i förrådet.

## **Inventering**

Vid inventering skickar serviceförvaltningen en lista till varje konstansvarig. Dessa stämmer av listorna och återkopplar med en rapport angående eventuella avvikelser av placering, skick och övrig relevant information som uppdateras i konstregistret.

## **Försäkringsärenden**

Skada, stöld eller avsaknad av verk som ingår i det gemensamma konstregistret, rapporteras omgående till serviceförvaltningen, som underrättar försäkringshandläggare och eventuellt upprättar en polisanmälan. För verksamhetsägda konstverk görs detta av verksamhetschef eller konstansvarig.

## **Avyttring av kommunägd konst**

### **Gallring**

Konst som ej längre används i kommunen kan, efter beslut i ansvarig nämnd, gallras och sedan magasineras, avyttras eller kasseras. All gallrad konst ska registreras med spårbarhet i konstregistret, då det är viktigt att spara samtlig information om de konstverk som tillhört konstsamlingen.

### **Försäljning**

Konst som ägs av Sävsjö kommun säljs enbart vid särskilda fall, efter värdering av oberoende värderingskonsult och beslut i ansvarig nämnd. Konstnärens eller efterlevandes åsikter tas om möjligt i beaktande.

### **Kassering**

Skadad konst kan kasseras efter beslut i ansvarig nämnd och innebär att verket inte längre tillgängliggörs allmänheten. Destruktion får endast genomföras efter särskild bedömning av sakkunnig värderingsperson och efter särskilt beslut i ansvarig nämnd.